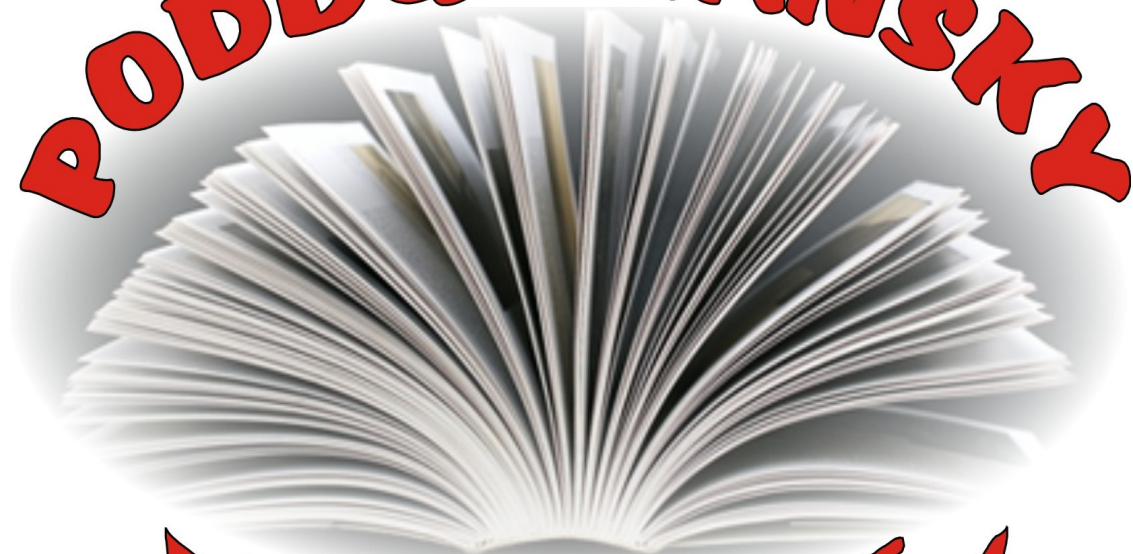

PODDUKLIANSKY

KNIHOVNÍK

Ročník 10 číslo 4

2019

Časopis Poddukľianskej knižnice vo Svidníku

OBSAH

Knižnica pre všetkých	1
Dotácia Mesta Svidník Podduklianskej knižnici	5
Oddelenie ako ho (ne)poznáte	6
Regionálne osobnosti – Ivan Čižmár	9
Police plné kníh	13
Viete, že...?	15
Vynovený interiér knižnice	16
Nádherné knižnice z rôznych kútov sveta	17
Výrazy, ktoré preklenuli tisícročia	19
Zo sveta kníh	20
Logická hra	21

Knižnica pre všetkých

Z aktivít našej knižnice

Dňa 2. októbra 1909 sa vo Vyšnom Kubíne narodila slovenská spisovateľka, prekladateľka a autorka literatúry pre deti a mládež Margita Figuli. Pri príležitosti 110. výročia jej narodenia Podduklianska knižnica usporiadala dňa **2.10.2019** pre študentov 3. ročníka Strednej

zdravotníckej školy milosrdného Samaritána vo Svidníku podujatie pod názvom **Tri noci a tri sny**, o živote a tvorbe tejto autorky, ktorá je výraznou predstaviteľkou slovenského naturizmu. Publikovať začala už v roku 1930 v časopise Slovenská nedeľa, v kalendároch Tatra banky, neskôr tiež v časopisoch Elán, Slovenské pohľady, Živena a iné. Vo svojich dielach rada využívala legendické, mýtické a rozprávkové prvky. Okrem vlastnej

tvorby sporadicky prekladala z češtiny Čapka, Erbena a ďalších. Písala novely aj romány, mimoriadnu pozornosť si zaslúhuje jej štvorzväzkový román Babylon, za ktorý získala v roku 1947 národnú cenu. Babylon, aj novela Tri gaštanové kone boli preložené do mnohých jazykov a sfilmované. Margita Figuli zomrela v Bratislave 27. marca 1995.

Poddukliansku knižnicu nenavštevujú iba žiaci svidníckych škôl, ale aj žiaci z okolitých škôl. Takto do knižnice zavítali v mesiaci októbri 2019 žiaci **ZŠ**

Nižný Mirošov (9.10.2019) a žiaci **ZŠ Kračúnovce** (17.10.2019), kde sa dozvedeli

nielen základné informácie o histórii a činnosti knižnice, o jej dokumentoch a knihách, ale napr. aj o tom ako šetrne zaobchádzať s knihami a ako sa o ne starať,

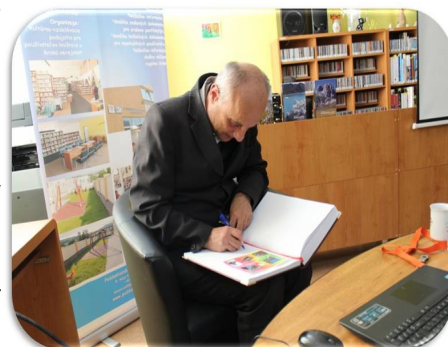
lebo slúžia veľkému počtu čitateľov, o spôsobe evidencie kníh, ich požičiavaní, o počte kníh v knižnici, ako i o podujatiach, ktoré knižnica organizuje. Pre deti to bol zážitok vidieť a prezerat' si množstvo krásnych kníh. Na záver si urobili prehliadku jednotlivých oddelení knižnice. Veríme, že aj takouto návštevou knižnice u našich ratolestí vzbudíme záujem o knihy, ktorý využijú aj v staršom veku a motivujú napríklad aj rodičov, aby s nimi navštívili knižnicu.

Udalostiam zo 17. novembra 1989, keď sa študentskými demonštráciami začala Nežná revolúcia, predchádzali nelegálne stretnutia študentov v Prahe aj v Bratislave. Poslucháči vysokých škôl ich zorganizovali v predvečer Medzinárodného dňa študentstva. Postupne udalosti na podporu študentov a na vyjadrenie odporu voči

socialistickému zriadeniu nadobúdali väčší rozmach, až vyústili do pádu režimu. Rok 1989 priniesol národom v Československu, ako aj miliónom ďalších ľudí v strednej a východnej Európe, slobodu, demokraciu, obnovenie ľudských práv a slobodu vo vyznávaní viery. Pri príležitosti 30. výročia **Nežnej revolúcie** bola v dňoch **12.11.2019 – 13.12.2019** sprístupnená v Podduklianskej knižnici výstava dobových fotografií zachytávajúcej tieto udalosti.

Aj keď sa v dnešnej dobe veľa vecí o Číne dozvedáme či už z internetu alebo aj z kníh a časopisov, potešilo nás, že sme v Podduklianskej knižnici vo Svidníku mohli **20.11.2019** privítať človeka, ktorý osobne navštívil túto pre nás exotickú krajinu a vo svojej zaujímavej prednáške vo forme elektronickej prezentácie, predstavil študentom Strednej zdravotníckej školy milosrdného Samaritána vo Svidníku, ale aj obyvateľom mesta túto krajinu. Týmto človekom bol spisovateľ **Prof. PhDr. Svetozár Krno, CSc.**, ktorý patrí k priekopníkom slovenskej expedičnej a diaľkovej

turistiky. Profesor Krno nám predstavil fascinujúcu krajinu, v ktorej každý cestovateľ nájde čo má rád, ľudskú a kultúrnu pestrosť, ktorú dopĺňajú prírodné extrémny, najvyššie pohoria sveta, púšte, náhorné planiny, stepi, moderné mestá ale aj romantické pohoria posiate chrámami, pagodami a kláštorami. Vo svojej prednáške

nám profesor Krno predstavil monzúnový Čínsky kantón Sečuán, ktorý na západe hraničí s Tibetom a ktorý do vienka dostal krásnu, pestrú prírodu. Tiahne sa od nížin až po Himaláje. Všade cítiť nesmierny, dlhodobý a systematicky pripravovaný ekonomický rast, v ktorom Číňania zúročujú prastaré tradície a nové skúsenosti a poznatky. Dakujeme profesorovi Krnovi za jeho pútavú a zaujímavú prednášku a želáme mu pevné zdravie, ešte veľa navštívených krajín, a k tomu vždy dostatok síl a hlavne vytrvalé nohy. Veríme, že s pánom profesorom sa budeme v knižnici stretávať častejšie a predstaví nám ďalšie krajiny sveta, ktoré navštívil alebo ešte navštívi.

Podujatie pod názvom **Celé Slovensko číta deťom** je zamerané na rodinné väzby a prepojenia. V Podduklianskej knižnici toto čítanie prebiehalo v mesiaci **decembri 2019**, kde počas celého adventného času v krásnej predvianočnej atmosfére žiaci

svidníckych škôl zaujato počúvali nielen príbehy z kníh, ale aj rozprávanie o vzťahu ku knihám a k životným hodnotám. Čítanie je pocit, ktorý nám nemôže poskytnúť ani televízia, ani kontakty cez sociálne siete, ani nadšenie z počítačových hier. Je to aj o prehĺbovaní komunikácie medzi rodičom a dieťaťom prostredníctvom knihy a spoločného čítania, s perspektívou harmonizovania vzťahov a zároveň obohacovania krásou slova, krásou príbehov a krásou vzájomne prežitého, čítanie je aj o budovaní vzájomnej dôvery, o pocite istoty, ochrany, o pravom zázemí, ktoré každý malý, ale aj veľký človek potrebuje. Cieľom projektu Celé Slovensko číta deťom je zvyšovanie informovanosti o dôležitosti čítania deťom nahlas.

ZĎALEKA MY IDEME...

predvianočné koledovanie detí Detského domova vo Svidníku pracovníkom knižnice a náhodným čitateľom **18.12.2019**.

V mesiacoch október – december 2019 bol v knižnici uskutočnený aj celý rad iných podujatí, ako napr.: beseda o knihe Márie Ďuríčkovej Zemský kľúč; beseda o knihe Trojruža spojená s kvízom, besiedka pod názvom Deduško, ešte rozprávaj, pre klientov denného stacionára a obyvateľov zariadenia Atrium to boli literárne pásma, ako napr. Každý vek má svoje čaro pri príležitosti Mesiaca úcty k starším, Nezostalo po nich ticho venované spomienke na Františka Dibarboru a Ivana Krajíčka, stretnutie pri dobrej knihe Havranov poklad, ďalej to boli informačné výchovy pre žiakov základných a stredných škôl, tvorivé dielne, exkurzie a iné.

Text a foto Nadežda Mičáková

Dotácia Mesta Svidník
Podduklianskej knižnici vo Svidníku

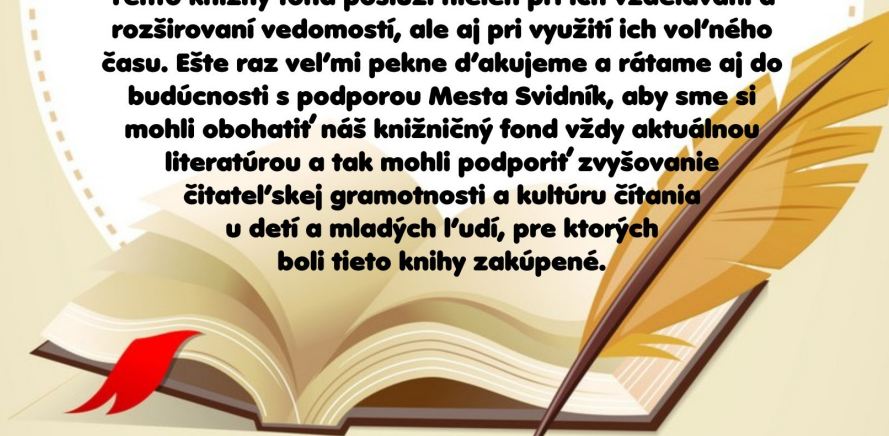

Podduklianska
knižnica

**Podduklianska knižnica vo Svidníku
ďakuje Mestu Svidník**

Ďakujeme Mestu Svidník za poskytnutie dotácie z rozpočtu mesta vo výške 200.- € na zakúpenie nových kníh. Vďaka tejto finančnej podpore sme mohli obohatiť fond našej knižnice o 17 titulov kníh, t.j. 28 exemplárov. Zámerom a cieľom nákupu knižného fondu z tejto poskytnutej dotácie z rozpočtu Mesta Svidník bolo skvalitniť a vylepšiť situáciu v Podduklianskej knižnici v dopĺňovaní knižničných fondov pre našich najmenších používateľov, deti a mládež do 15 rokov. Tento knižný fond poslúži nielen pri ich vzdelávaní a rozširovaní vedomostí, ale aj pri využití ich voľného času. Ešte raz veľmi pekne ďakujeme a rátame aj do budúcnosti s podporou Mesta Svidník, aby sme si mohli obohatiť náš knižničný fond vždy aktuálnou literatúrou a tak mohli podporiť zvyšovanie čitateľskej gramotnosti a kultúru čítania u detí a mladých ľudí, pre ktorých boli tieto knihy zakúpené.

Mgr. Kamil Beňko
riaditeľ Podduklianskej knižnice vo Svidníku

Knižnica je jediným miestom, kde sa dlhodobo budujú, uchovávajú a sprístupňujú fondy kultúrneho, vedeckého a informačného dedičstva. Aby knižnica mala čím naplňať svoje poslanie vo vedomostnej spoločnosti sú aktuálne poznatky z domácej i svetovej produkcie, rovnako dôležité ako informácie z regionálneho prostredia a krásna literatúra pre osobnostný rozvoj každého občana. Budovanie kvalitného knižničného fondu je základným východiskom pre poskytovanie služieb knižnice obyvateľstvu.

Zámerom a cieľom nákupu knižného fondu z poskytnutej dotácie z rozpočtu mesta Svidník bolo skvalitniť a vylepšiť situáciu v Podduklianskej knižnici vo Svidníku v dopĺňovaní knižničných fondov pre našich najmenších používateľov, deti a mládež do 15 rokov.

Knižný fond zakúpený z poskytnutej dotácie je umiestnený v oddelení služieb čitateľom v stacionárnej knižnici a v bibliobuse. Do fondu knižnice bolo zakúpených a spracovaných 17 titulov kníh t.j. 22 exemplárov v hodnote 200.- €. Knižný fond v ktorom sú rozprávky, príbehy zo súčasnosti, ale aj zábavné príbehy pre chlapcov a dievčatá bude deťom slúžiť pri ich ďalšom vzdelávaní, ale hlavne pri trávení voľného času.

Nadežda Mičáková

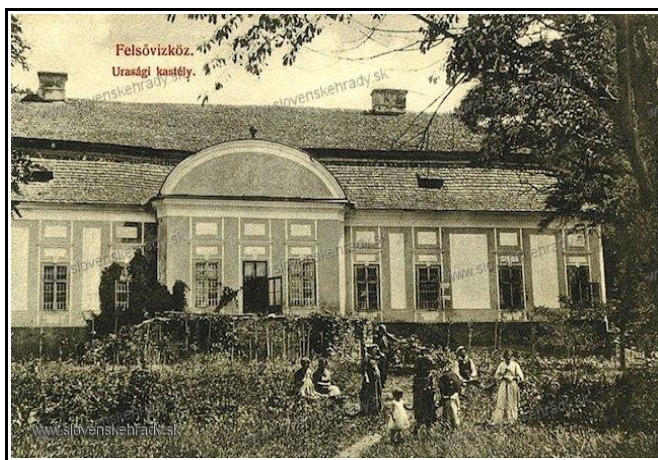
ODDELENIE AKO HO (NE)POZNÁTE

V tejto rubrike oddelenie bibliografie a regionálnej literatúry, postupne predstavuje rozličné typy regionálnych dokumentov s ich stručnou charakteristikou a využiteľnosťou pre každého, kto chce hlbšie poznať nádherný poddukliansky región, jeho históriu a súčasnosť, jeho malebné zákutia, ktoré sa snúbia s pohostinnosťou a láskavosťou ľudí v tomto regióne. Veríme, že si ctený čitateľ nájde cestu do knižnice a načerpá a prehĺbi si svoje vedomosti o tomto regióne aj prostredníctvom uvedeného knižničného fondu.

FOTOGRAFIE

Regionálne fotografie

Opäť naše „cestovanie“ v priestore a čase začneme prostredníctvom fotografií, najmä regionálnych. A opäť skonštatujeme, že každá dobová fotografia, a najmä historická, predstavuje vizuálny obraz o tom, ako žili naši predkovia. Každá takáto fotografia je obrovským zdrojom myšlienok, poznatkov, spomienok a inšpirácií. A o tom by mala vedieť najmä mladá generácia. Chceme preto upriamiť vašu pozornosť na ďalšie fotografie, ktoré vo svojom regionálnom knižničnom fonde vlastní Podduklianska knižnica vo Svidníku, oddelenie bibliografie a regionálnej literatúry. V dnešnom čísle nášho časopisu stručne uvádzame zopár fotografií, ktoré sa viažu ku kaštielu, resp. majeru - panskému sídlu Szirmayovcov vo Svidníku. Aby sme trochu priblížili históriu, ktorá sa k tejto pamiatke viaže, je potrebné uviesť, že po urbárskej regulácii, citujem z knihy Svidník v premenách času: „Na vlastníctve Makovického panstva, ktoré sa začalo postupne drobiť, sa podieľali

mnohé šľachtické rody. Okrem Aspremontovcov to boli najmä Szirmaiovcí. Za urbárskej regulácie, uskutočnenej počas vlády cisárovnej Márie Terézie v rokoch 1771-1773, predstavovalo Makovické panstvo stále najväčší súvislý majetkový komplex na Slovensku. V tom čase sa o najväčšie časti panstva delili gróf Jozef Szirmai a gróf Jozef Aspremont. Obe vtedajšie časti Svidníka (Vyšný a Nižný Svidník, pozn. autorky) patrili do szirmaiovskeho vlastníctva. V roku 1795 postavili Szirmaiovcí vo Svidníku kaštieľ, ktorý patrí do neskorobarokového štýlu. Zdržiavali sa v ňom príbuzní zemepána, ktorý sídlil v Zborove. Kaštieľ bol pôvodne drevený, neskôr murovaný. Za prvej svetovej vojny bol kaštieľ silne poškodený, ale v roku 1925 ho obnovili.“ Kaštieľ je najstaršou svetskou stavbou vo Svidníku. Pôvodne bol panskou kúriou. O jeho existencii písal aj Alexander

Pavlovič (1819-1900), rusínsky spisovateľ, gréckokatolícky kňaz a národný buditeľ Rusínov, vo svojich Zobraných spisoch (Izbrannyye proizvedeniya), ktoré zostavil Ivan Šlepecký a boli vydané v Prešove, v Izdatel'stve Kul'turnoho občestva ukrainskich trudjaščichsja, v r. 1955. V zborníku, v básni **Davnyj Svidnyk i žiteli jeho** (Po narodnomu), píše:

V Šarišskej stolici my dva Svidnyky mame,
Jeden Vyšnim, a druhij Nyžnim nazyvame.
Nyžnij Svidník i starym zvykli nazyvati,
Bo tam, v Nižnem Svidniku byla cerkov maty.
Hde panska zahoroda, tam stojala fara,
Nedaleko ot fary byla cerkov stara.
Zabahlosja Sirmaim kaštel' muruvaty,
Rozkazali ottale faru het prjataty. I gazdam rozkazali
chyžy rozvaľaty, A začali grofove kaštel' muruvaty.
Začali sja grofove v Svidnyku šyryti, A rozkazali staru
cerkov rozburyty. Derevjanu cerkovcu sprjataty kazali,
Na strany muruvaty novu pomahali. Svidnycke cile
panstvo grofove prodali, Preč odyšli, a ljude v
Svidnyku ostali.

Do druhej svetovej vojny v priestoroch bývalého kaštieľa bol o. i. umiestnený poštový úrad. Aj v druhej svetovej vojne zostal kaštieľ značne zničený a bol skoro v ruinách.

Uvádzame zábery na vojnou zničený kaštieľ z r. 1946, ktorý po vojne slúžil ako rodinný dom Michala Kuderjavého, ktorý ho čiastočne obnovil. Michal Kuderjavý bol starým otcom známej ukrajinskej poetky Márie Nachajovej, ktorá detstvo prežila vo Svidníku, a často navštevovala svojich starých rodičov. Autorka spomína, že priestor a okolie zničeného kaštieľa, vlastne už rodinného domu Kuderjavých, v okolí ktorého rástli krásne vysoké brezy, ju inšpiroval pre napísanie básne Bili ruky beriz (Biele ruky briez), podľa ktorej

vydala aj rovnomennú zbierku básní v ukrajínčine v Prešove, vo vydavateľstve SPN-odbor ukrajinskej literatúry, v r. 1974, v slovenčine báseň vyšla v zbierke básní Siluety, Prešov : A-print, 2014, v preklade Valérie Juríčkovej.

Aký bol ďalší osud spomínaného kaštieľa? Kaštieľ bol zrekonštruovaný pre potreby Múzea ukrajinskej kultúry (ďalej MUK) vo Svidníku, a pri príležitosti 30. výročia Slávností kultúry ukrajinských pracujúcich ČSSR vo Svidníku

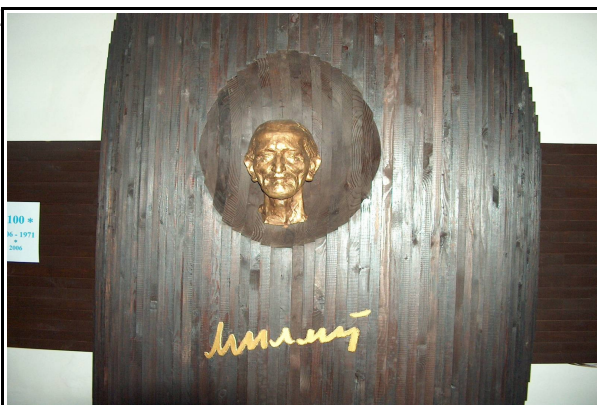
boli jeho priestory dňa 18.6. 1983 slávnostne sprístupnené verejnosti ako Galéria Dezidera Millyho, ktorá v ňom sídli dodnes. Je to vlastne umelecko-historická expozícia MUK.

Výstavné priestory galérie pozostávajú z deviatich miestností. Dominantou vstupného vestibulu je drevená plastika s osadenou bronzovou bustou národného umelca, akademického maliara Dezidera Millyho. Autorom plastiky je národný umelec a akademický sochár Ján Kulich. Galéria je súčasťou Múzea ukrajinskej kultúry vo Svidníku.

Na záver je potrebné skonštatovať, že aj regionálne fotografie častokrát dávajú reálny podnet na to, že je potrebné historicky spracovať a odhaliť ešte mnoho tzv. „bielych miest“ v našej regionálnej historiografii, ktoré sa

týkajú mesta Svidník, okresu Svidník a tiež spomínaného kaštieľa vo Svidníku, či už ho pomenujeme ako panská kúria, majer, resp. panské sídlo, ktoré tu v 18. storočí reálne existovalo. O tom, že potrebujeme napr. viac informácií o spomínanom kaštieli, svedčí aj záujem čitateľov našej knižnice vo Svidníku o túto historickú pamiatku, čo nás, samozrejme, teší. Veríme, že vo Svidníku vznikne nejaký historický alebo dejepisný spolok, resp. združenie alebo aspoň klub, ktorý by podrobnejšie odborne, ale aj zanietene spracoval našu regionálnu históriu, ktorá sa týka Svidníka a celého okresu, je veľmi bohatá a zaujímavá, lebo len tak môžeme hlbšie spoznať okres, v ktorom žijeme a pracujeme a z ktorého pochádzame.

Emília Kudlová

Použitá literatúra

Derfiňák, Patrik – Jurčišinová, Nadežda – Švorc, Peter: Svidník v premenách času/Patrik Derfiňák, Nadežda Jurčišinová, Peter Švorc.- 1. vyd.- Sabinov : Dino, Dionýz Dugas pre Mesto Svidník, 2005.- 111 s.- ISBN 80-85575-49-3.

z internetu:

<http://svidnik.jaroslaw-svidnik.pl/76-svidnik-farnos-zhradn-svidnk>

<http://www.pamiatkynaslovensku.sk/svidnik-neskorobarokovy-kastiel>

<http://www.slovenskehrady.sk/kastiel-svidnik/obrazok/7>

<http://www.vypadni.sk/sk/galeria-dezidera-millyho-kastiel-vo-svidniku>

<http://svidnik.jaroslaw-svidnik.pl/54-svidnik-galria-dezidera-millyho>

Regionálne osobnosti

Každý kraj, mesto, či obec má osobnosti, ktoré sa v historickom vývoji spoločnosti, ale aj v súčasnosti zaslúžili o rozvoj určitej oblasti spoločenského života a svojím menom sa preslávili nielen doma, ale aj za hranicami svojej vlasti. Hovoríme im REGIONÁLNE OSOBNOSTI. Poznať takéto osobnosti svojho regiónu patrí ku všeobecnej vzdelanosti a hrdosti každého občana. Je treba chrániť ich kultúrne a duchovné dedičstvo pre terajšie i budúce generácie ako nevyčerpatelnú studnicu vedomostí, kultúry, zručnosti a vzdelanosti nášho ľudu v kraji pod Duklou. A práve toto je cieľom uvedenej rubriky, v ktorej predstavujeme osobnosti z regiónu Svidník z rozličných oblastí spoločenského života.

Ivan Čižmár (Ján Čižmár)

promovaný etnograf, hudobný folklorista, spevák ľudových piesní, fotograf

Zaoberá sa rusínsko-ukrajinským folklorom (hudba, spev, zvyky, fotografie, publikačná činnosť). Narodil sa 12.6.1936 v obci Suchá, dnes je obec pričlenená k obci Vladiča, okr. Stropkov, detstvo prežil s rodičmi, troma bratmi a jednou sestrou v obci Pstriná, okr. Svidník. S manželkou od roku 1965 žije vo Svidníku, je otcom dvoch detí. V r. 1966-1971 externe študoval etnografiu a folkloristiku na Filozofickej fakulte Jana Evangelistu Purkyně v Brne, kde obhájil diplomovú prácu na tému **Svadobný obrad Ukrajincov – Rusínov na východnom Slovensku.**

folklórom (hudba, spev, zvyky, fotografie, publikačná činnosť). Narodil sa 12.6.1936 v obci k obci Vladiča, okr. Stropkov, detstvo prežil s rodičmi, troma bratmi a jednou sestrou v obci od roku 1965 žije vo Svidníku, je otcom dvoch detí. V r. 1966-1971 externe študoval etnografiu a folkloristiku na Filozofickej fakulte Jana Evangelistu Purkyně v Brne, kde obhájil diplomovú prácu na tému **Svadobný obrad Ukrajincov – Rusínov na východnom Slovensku.**

Na svoj kontakt s hudbou a ľudovou piesňou Ivan Čižmár spomína takto:

„Na dedine bolo zvykom, že rodičia na svadby a krstiny vodili so sebou aj svoje deti. Tu som sa rád započúval do muziky primášov, kontrášov a cimbalu, odkukával som ich spôsob i techniku hry. Keď som podrástol, skúšal som hrať na hrebeň a na ústnej harmonike. Otec, aby uspokojil môj záujem o muziku, urobil mi husle z vrbového dreva. Na nich som zahral svoju prvú pieseň „**A na medzi čerešeňka...**“ („A na medzi čerešnička...“). Neskôr mi rodičia husle kúpili od Róma za kus slaniny a hus. V trinástich rokoch som na nich hral na prvej svadbe. Keď som hrával na zábavách a svadbách častejšie, začal som zapisovať ľudové piesne, aby som rozšíril svoj repertoár. Ako interpret ľudových piesní zúčastňoval som sa folklórnych festivalov, rozhlasových nahrávok a rôznych súťaží.“

Po absolvovaní vysokoškolského štúdia Ivan Čižmár dlhé roky pracoval v Múzeu ukrajinskej kultúry ako etnograf a folklorista. V múzeu sa venoval zberateľstvu ľudových piesní, hudby, spevu, tanca a zvykoslovia. Veľmi rád chodí na svidnicke folklórne festivaly, dnes známe ako Slávnosti kultúry Rusínov - Ukrajincov Slovenska vo Svidníku i na Rusínsky festival vo Svidníku. Na folklórne slávnosti chodil ako divák, neskôr ako spevák a potom ako vedúci dedinskej folklórnej skupiny Beskyd vo Vyšnom Mirošove. Častokrát

bol členom programovej komisie uvedených slávností a bol autorom katalógov k uvedeným slávnostiam. Neskôr pracoval v Regionálnom kultúrnom stredisku vo Svidníku, dnes Podduklianske osvetové stredisko. Pripravoval a vydával magnetofónové pásky, kazety, podieľal sa na aktivizácii dedinských folklórnych súborov, spracovával scenáre, účinkoval na rozličných koncertoch, robil rozhlasové nahrávky, inštaloval fotografické výstavy, robil filmovú dokumentáciu na 8 mm a 16 mm film a vydával multižánrové CD a DVD disky s tematikou folklóru Rusínov.

Ivan Čižmár má bohatú publikačnú činnosť.

V roku 1976 sa podieľal na textovom spracovaní publikácie **Katalóg výstavy 20 rokov**

Slávností piesní a tancov ukrajinského obyvateľstva v ČSSR, ktorý vydalo Múzeum ukrajinskej kultúry (ďalej MUK) vo Svidníku. Ku katalógu pripravil aj gramofónovú platňu. V roku 1979 zostavil publikáciu **Dvadsaťpäť rokov Slávností kultúry ukrajinských pracujúcich ČSSR vo Svidníku**, ktorú vydalo Východoslovenské vydavateľstvo Košice. V roku 1972 vydal publikáciu **Muzyčni instrumenty. Katalóg k výstave**, ktorý vydalo MUK vo Svidníku.

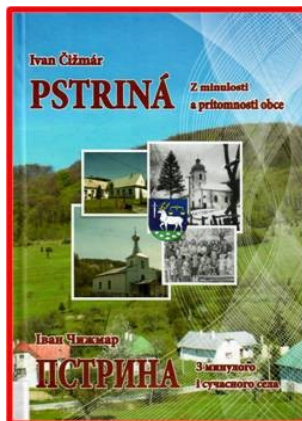
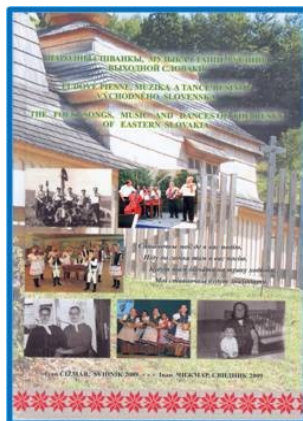
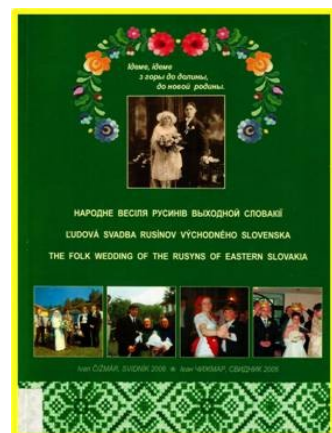
Je autorom ďalších publikácií, prevažne v rusínskom jazyku, a to:

Narodne vesillja rusyniv Vychodnoj Slovakii=Ľudová svadba Rusínov východného Slovenska (Prešov, 2006, v rusínčine). Súčasťou publikácie sú dva multimedialne CD-disky.

Narodny spivanky, muzyka i tanci rusyniv Vychodnoj Slovakiji=Ľudové piesne, muzika a tance Rusínov východného Slovenska (Svidník, 2009). Publikácia vyšla v rusínčine a angličtine s priloženým multimedialným DVD.

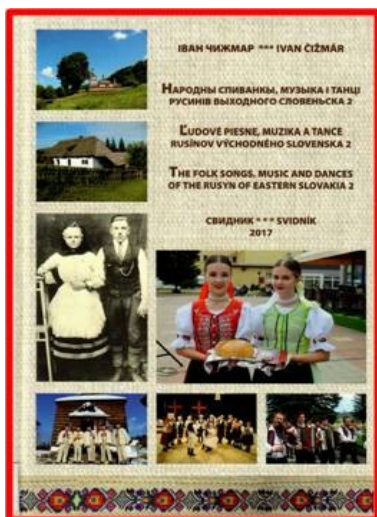
Pstriná : z minulosti a prítomnosti obce (1470-2010)=Pstryňa : z mynuloho i súčasneho sela (1470-2010) (Svidník, 2011, publikácia bola vydaná paralelne v rusínčine a v slovenčine)

Koljadky/Koljady rusynov* rusnacoch*lemkiv=Koledy Rusínov, Rusnakoch, Lemkov=Christmas carol of the Rusyns*of the Rusnaks of the Lemkos (Svidník, 2014, v rusínčine). Publikácia bola vydaná podľa rovnomenného projektu v spolupráci so Svetovou radou Rusínov. Súčasťou publikácie je multimedialný CD-disk.

Narodny spivanky, muzyka i tanci rusynov Vychodnoj Slovakii 2=Ľudové piesne, muzika a tance Rusínov východného Slovenska 2 (Svidník, 2017, v rusínčine). Súčasťou publikácie je multimediálny DVD-disk).

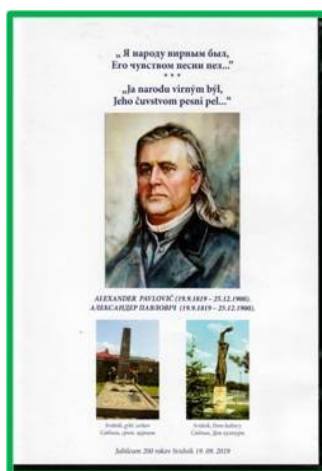
Narodnyj kroj rusyniv na fotografii=Ľudový kroj Rusínov vo fotografii (Svidník, 2018, v rusínčine)
(Kniha získala 2. miesto v súťaži Kniha roka Prešovského samosprávneho kraja 2018).

V roku 2016 sa spolupodieľal (námet, scenár, kamera, fotografie, výber hudby, grafika a réžia) na spracovaní a vydaní DVD nosiča pod názvom **Šternastyj ročok smutnyj nastal, bo ja do vojny listok dostal...** (Štrnásť ročok smutný nastal, lebo som na vojnu lístok dostal...). Nahrávka DVD vznikla v rámci projektu Prvá svetová vojna a Rusíni, bola prezentovaná na filmovom festivale Rusyn film fest v Šide, Srbsko, 1.-2. októbra 2016.

V roku 2019 vydal DVD nahrávku pod názvom „**Ja narodu virnym byl, Jeho čuvstvom pesni pel...**“, ktorú venoval 200. výročiu narodenia Alexandra Pavloviča.

Ivan Čižmár je autorom mnohých **článkov**, ktoré publikoval v periodikách, zborníkoch,

ľudových kalendároch, mnohých **scenárov**, napr. k 40. výročiu založenia folklórneho súboru Makovica, bola to hodinová relácia hudby a spevu v Slovenskom rozhlase, etnické vysielanie, 1994, k folklórnym podujatiam vo Svidníku, vo Vyšnej Olšave, Vyšnom Mirošove, stretnutie rodákov v Driečnej, Cesty za folklórom do kraja pod Duklou, dokument bol odvysielaný v Československom rozhlase Brno v roku 1975, vydal **gramoplatne** k 20. a 25. výročiu Slávností kultúry ukrajinských pracujúcich ČSSR vo Svidníku a v r. 1975 vydal gramoplatňu pod názvom Z narodnoji studenky=Z ľudovej studnice. Zaspieval si na mnohých **koncertoch**, napr. O čom šumí hora, kde účinkoval s Brnenským rozhlasovým orchestrom ľudových nástrojov (r. 1975), na verejnej nahrávke Orchestra ľudových nástrojov Bratislava, pod vedením Miroslava Dudíka, zaspieval dve piesne Ej, volky moji, volky..., Oženil by ja

sja...(1978), na koncerte Večer východoslovenských a ukrajinských ľudových piesní Atrium Praha v r. 1989 účinkoval a spieval spolu s Máriou Mačoškovou s Cimbalovou muzikou J. Janouška, na festivale Medzinárodný festival folklóru v Brne si opäť zaspieval s Brnenským orchestrom ľudových nástrojov a tiež v Uherskom Hradišti na podujatí

Zpívaní medové v r. 1995, ktoré sa konalo v rámci V. festivalu hudbných nástrojů lidových muzik s mezinárodní účastí a na ďalších regionálnych folklórnych festivaloch v rokoch 1965-1995 v Bardejove, Cernine, Dubovej, Havaji, Kamjonke, Kružlovej, Medzilaborciach, Mikovej, Pstrinej, Stropkove, Starej Ľubovni a v mnohých ďalších. Je autorom desiatok rozhlasových nahrávok a etnografických výstav, so svojou kamerou natočil stovky folklórnych podujatí a s fotoaparátom zachytil mnohé nádherné momentky týchto podujatí.

Ivan Čižmár patrí k veľkým propagátorom folklóru a ľudovej piesne Rusínov. Aj v súčasnosti sa venuje scénografii, dramaturgii a réžii viacerých folklórnych podujatí v okrese Svidník i v obciach severovýchodného Slovenska. Slovom sa na tak malej ploche, akým je náš časopis, nedá opísať, čo všetko Ivan Čižmár v oblasti folklóru, etnografie, spevu, hudby, fotografie, réžie, dramaturgie, scénografie, filmového dokumentu a publikačnej činnosti urobil. Záverom je potrebné povedať, že životným krédom Ivana Čižmára je jeho slogan a vyznanie, citujem: „**Ľudová pieseň bola a je pre mňa neustálym zdrojom inšpirácie**“, a to hovorí o všetkom, čo pre tak krásny žáner, akým je ľudová pieseň, najmä rusínska či ukrajinská, a akým je folklór a ľudové zvyky Rusínov, vo svojom profesionálnom živote Ivan Čižmár urobil, robí a do budúcnosti bude robiť.

Emília Kudlová

Použitá literatúra

Čižmár, Ján, 1936-: Narodne vesillja rusyniv Vychodnoj Slovakii=Ľudová svadba Rusínov východného Slovenska/Ivan Čižmar. Prešov : ADIN, 2006.- 320 s-

ISBN 80-89244-14-9

Kurilcová, Ruslana – Čižmár, Ján: Ej, zahrajte huselky i basy/Ruslana Kurilcová, Ivan Čižmár. In: Dukla.- Roč. VI, č. 24 (1996),s. 5.

Regionálny knižničný fond Oddelenia bibliografie a regionálnej literatúry Podduklianskej knižnice vo Svidníku

Police plné kníh

Knižné novinky

Publikácie uverejnené v tomto časopise boli zakúpené do Podduklianskej knižnice vo Svidníku s finančnou podporou Fondu na podporu umenia

VI KEELANDOVÁ

**KRÁSNY
OMYL**

Kto mal tušit, že ten chlap z baru bude jej séf?

IKAR

KEELANDOVÁ, Vi : Krásny omyl. - Bratislava : Ikar 2019. - 295 s.

Caina Westa som stretla raz večer v bare. Zazerala som naňho, čo si nesprávne vysvetlil ako záujem. Prihovoril sa mi, no ja som ho bez mihnutia oka poslala dočerta. Vynadala som mu do egoistických klamárov a podvodníkov, až fešák vyval'oval oči. Viete, pred časom zbalil moju kamarátku, pričom pozabudol na jednu maličkosť. Bol ženatý. A tak som mu vyčistila žalúdok. Vysvitlo však, že som vybehla na nesprávneho. Ved' som sa aj čudovala, prečo sa tvári tak nechápavo! Skrátka, trápna situácia. Z podniku som zdúchla a ani mi nenapadlo sa ospravedlniť. Zbytočná strata času. Aj tak toho plejboja už v živote nestretnem, všakže? Presne to som si myslela... až do chvíle, keď som na druhý deň ráno vošla do triedy. Nuž, dobré ráno, profesor West. Som vaša nová asistentka.

**FARTELOVÁ, Marta : Spomienky na budúcnosť.
Bratislava : Motýl'. 2019. - 270 s.**

Psychologická dráma o mužovi, ktorý stratil samého seba.

Autorka v tomto strhujúcom románe napína, no zároveň citlivo a s jemnou dávkou humoru rozpráva príbeh muža, ktorý takmer príde o život pri brutálnom útoku. Keď sa Patrik po štyroch týždňoch preberie z bezvedomia, zistí, že jeho posledná spomienka je stará päť rokov. Je to, akoby mu niekto z pamäti vymazal kus života. Nespoznáva svoje deti, jeho manželka zostarala, ledva spoznáva vlastný domov, cíti sa dezorientovaný a zmätený... Vráti sa Patrikovi spomienky? Nájde opäť samého seba alebo si bude musieť zostaviť svoj nový príbeh?

VESELÝ, Miro : V bubline internetu. Internet a mobil môžu pomôcť. Ale aj ublížiť. - Bratislava : Miro Veselý, 2019. - 207 s.

Naša pozornosť a súkromné údaje sú tovarom na predaj. Aby sme si to nevšimli, na internete nás systém uzatvára do informačnej a sociálnej bubliny. V nej sa cítime príjemne. Čoraz viac ľudí je aj preto závislých od mobilu, či počítačov. Navyše sme v ére informačnej vojny, ktorú zatiaľ prehrávame. Aké triky používajú tí, ktorí nás chcú zmanipulovať? Ako sa dá brániť? O tom je kniha *V bubline internetu*.

LIPTÁKOVÁ, Ľudmila
Encyklopédia slovenského jazyka.
- Bratislava : Perfekt, 2019. - 229 s.

Encyklopédia
SLOVENSKÉHO
JAZYKA

Ako a prečo komunikujeme?
Ako rastiem do reči?
Kde všade hovoria ľudia po slovensky?
Môžu slová zostarnúť alebo narodiť sa?
Môžu sa slová stratiť?

PRE DETI

Čo nám pomáha pri porozumení textu?
Dá sa kresliť slovami?
Je literatúra tajné šifrovanie?
Z čoho sa skladá kniha?
Ako vyzerajú básne pre oko?
Čo nám pomáha pri tvorení textu?

Nadežda Mičáková

Viete, že... Viete, že...

- ◆ **publikácia** /lat./ literárne, vedecké a iné dielo zverejnené grafickými prostriedkami
- ◆ **pueriliá** /lat./ literárne práce z chlapčenských rokov autora
- ◆ **recenzent** /lat./ posudzovateľ umeleckého, odb. alebo vedeckého diela
- ◆ **recenzia** /lat./ kritický rozbor umeleckého, odborného alebo vedeckého diela, ktorý obsahuje jeho odôvodnené hodnotenie zo stránky odbornej, vedeckej, praktickej alebo umeleckej; rubrika časopisu vyhradená na takéto rozbery
- ◆ **receptár** /lat./ kniha receptov, návodov
- ◆ **recitácia** /lat./ prednes, recitovanie literárneho diela
- ◆ **redaktonym** /lat.+gréc./ pseudonym, ktorý si nedal autor sám, ale mu ho dal redaktor časopisu
- ◆ **redigovanie** /lat./ čítanie, kontrola a oprava textu rukopisu pri jeho príprave na uverejnenie
- ◆ **referát** /lat./ obsahová charakteristika diela alebo dokumentu, ktorou sa podáva stručnejší výklad obsahu diela alebo výber podstatných informácií; abstrakt
- ◆ **register** /lat./ abecedný zoznam, súpis dôležitých termínov, názvov, pomenovaní, mien z obsahu publikácie
- ◆ **rekatalogizácia** /lat.+gréc./ opätovné skatalogizovanie publikácií
- ◆ **reklamant** /lat./ v starých rukopisoch písmeno, alabika alebo slovo, ktorým sa začínal ďalší hárok alebo strana, umiestnené v päte predchádzajúcej strany

Prameň: ŠALING, Samo – IVANOVÁ-ŠALINGOVÁ, Mária – MANÍKOVÁ, Zuzana. 1997. *Veľký slovník cudzích slov*. Veľký Šariš : SAMO – AAMM, 1997. 1310 s. ISBN 80-967524-0-5.

Vynovený interiér knižnice

Začiatkom decembra 2019 prešla knižnica estetickou rekonštrukciou svojich priestorov. Najvýraznejšie sa to prejavilo vo vstupných priestoroch knižnice na prízemí a na stenách popri schodisku smerom na prvé poschodie. Vkusne a esteticky boli osadené na stenách chodieb klipy čierno-bielých a farebných fotografií, prezentujúce knižnicu od jej založenia

v roku 1953 až po súčasnosť. Pred nami defilujú napr. portréty riaditeľov knižnice, budovy knižnice, fotografie

z rôznych podujatí, ktoré knižnica organizovala a organizuje pre deti, mládež a dospelých. Nájde sa tam aj klip, ktorý zachytáva začiatky éry bibliobusov, ktoré knižnica ako jediná vlastnila

a v súčasnosti vlastní na Slovensku v rámci holandsko-slovenského projektu Bibliobusy. Návštevníci a čitatelia knižnice sa môžu začítať aj do stručnej histórie knižnice, ktorá dopĺňa tieto zaujímavé klipy.

Text a foto Nadežda Mičáková

Nádherné knižnice z rôznych kútov sveta

Najlepšia knižnica na štúdium - čítareň Wellcome Trust v Londýne

Knižnica má jednu z najlepších zbierok zdravotníctva, medicíny a lekárskej histórie na svete. Vo svojej študovni má 100 artefaktov lekárskeho zvláštností. Viac sa podobá vkusne zariadenej obývacej izbe ako knižnici.

Najlepšia knižnica pre komunitné akcie - Kanada Water Library

Kanadská vodná knižnica, ktorá obsahuje celý rad kultúrnych a spoločenských zariadení vrátane 150-miestneho divadla a kaviarne, poskytuje pre každého niečo. Projekt bol otvorený v roku 2011 a navrhol ho svetoznámy architekt Piers Gough a pripomína podobu obrátenej pyramídy.

Najlepšia knižnica pre Londýn - Guildhall Library

Knižnica Guildhall sa špecializuje na históriu Londýna a je najväčšou zbierkou na svete venovanou histórii jediného mesta. Prvá verzia knižnice bola založená okolo roku 1425, aby slúžila kolégiu kňazov, ale teraz je verejnou referenčnou knižnicou otvorenou pre všetkých. Zbierka tlačených kníh obsahuje viac ako 200 000 titulov z 15. - 21. storočia a zahŕňa knihy, brožúry, časopisy, obchodné zoznamy a knihy zborníkov. Táto zbierka pokrýva všetky aspekty života v Londýne, minulého a súčasného obdobia, jeho obchodu, ľudí a budov. Knižnica ponúka celý rad prednášok, workshopov a výstav, ako aj mesačné zájazdy za zákulisím. Knižnica ponúka bezplatné študijné priestory a používanie počítača každému, kto ju navštívi.

Zdroj: <https://www.standard.co.uk/futurelondon/culturecity/best-libraries-in-london-wellcome-trust-british-library-canada-water-victoria-and-albert-guildhall-a4072696.html>

Výrazy, ktoré preklenuli tisícročia

V tejto rubrike na pokračovanie uverejňujeme tzv. výrazy (frazologizmy), ktoré prekonal tisícročia a používame ich dodnes aj v hovorovej reči.

NESTOR

Nestor – syn kráľa Nelea a jeho manželky Chloridy, pylský kráľ. Bol najstarší z celého stotisícoveho vojska, ktoré sa vypravilo pod vedením mykénskeho kráľa Agamemnóna proti Tróji. Vládol už tretej generácii pylských mužov a žien. *Nestorovo meno dodnes nezaniklo; označuje sa ním najstarší člen veľkej rodiny, záujmovej skupiny alebo nejakej spoločnosti.*

NIKE

Nike – (lat. Victoria) – bohyňa víťazstva. Ako zosobnenie víťazstva mala veľkú vážnosť medzi bohmi i ľuďmi a nebolo nikoho, kto by netúžil po jej priazni. Svoju moc dokázala už v časoch, keď Zeus bojoval proti svojmu otcovi Kronovi o vládu nad svetom; s dedom Okeanom a matkou Stygou sa pripojila k Diovi a pomohla mu zvíťaziť. Keď sa potom stal Zeus najvyšším bohom, prijal Nike na Olymp a povýšil ju na svoju nerozlučnú sprievodkyňu. Pomoc poskytovala však nielen Diovi, ale aj iným bohom a okrem nich aj ľuďom. Dávala im víťazstvo v boji so zbraňou i v umeleckom a športovom zápole. Nike zobrazovali Gréci a po nich Rimanovia ako krásnu ženu, spravidla okrídlenú, s víťazným vencom alebo palmovým listom. V Aténach ju však zobrazovali častejšie bez krídel a v Sparte dokonca spútanú (aby im neušla).

Zdroj: [https://sk.wikipedia.org/wiki/Nestor_\(kr%C3%A1%C4%B0\)](https://sk.wikipedia.org/wiki/Nestor_(kr%C3%A1%C4%B0))
[https://sk.wikipedia.org/wiki/Nike_\(bohy%C5%88a\)](https://sk.wikipedia.org/wiki/Nike_(bohy%C5%88a))

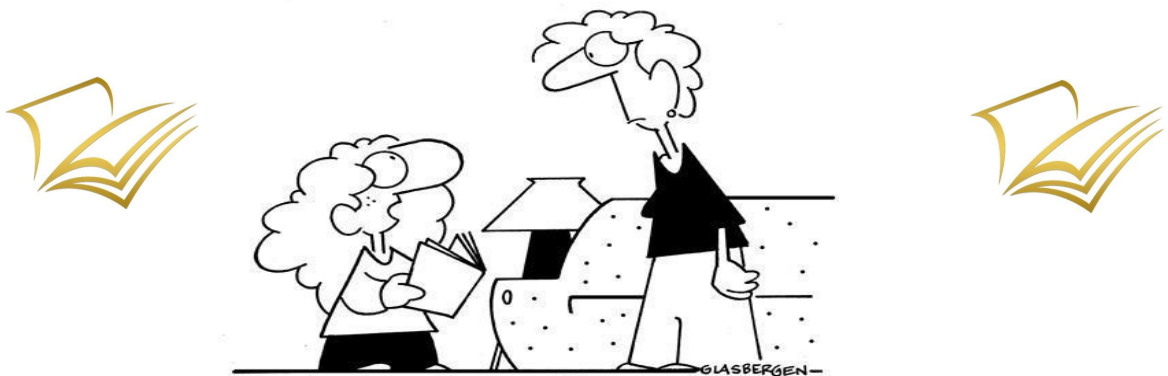
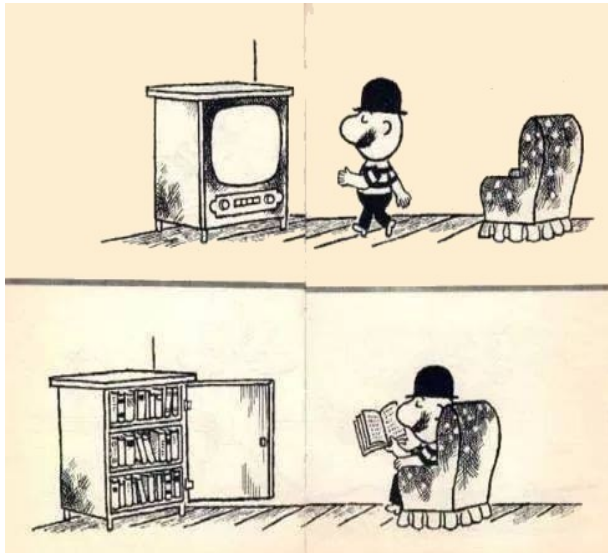
Použitá literatúra:

Mičáková, Nadežda. 1998. *Výrazy, ktoré preklenuli tisícročia II. : výberová bibliografia.*

Svidník : Podduklianska knižnica, 1998. 36 s. ISBN 80-85147-27-0

Zo sveta kníh

Tá kniha je poškodená.
Klikám na ňu a nič sa nedeje...

Zdroj: <https://lepsiden.sk/vtipy-o-knihach-kreslene/>

„Človek, ktorý číta, prežije tisíc životov, kým zomrie. Človek, ktorý nikdy nečítal prežije iba jeden.“

Logická hra

Do obrazca dopĺňajte čísla od 1 do 9. V každom riadku, stĺpci alebo vo vnútornom štvorci 3x3 (zvýraznenom hrubými čiarami) musia byť všetky čísla od 1 do 9. Žiadne číslo sa v riadku, stĺpci ani vo štvorci 3x3 nesmie opakovať.

SUDOKU

	5				9	8		
		8						6
2		7			3	1	4	
5		6	2	1	7			
			6		5			
			3	8	4	9		5
	2	3	5			6		1
4						3		
		5	9				2	

8					7	3		5
			3		8			
7		3		1	9	8		
1	6	5						9
		2				6		
	3					7	5	4
		9	8	3		4		2
			2		1			
6		7	4					8

**Poddukliansky knihovník vydáva Podduklianska knižnica vo Svidníku,
8. mája 697/55, 089 01 Svidník, <http://www.podduklianskakniznica.sk/>,
e-mail: metodika.sk@gmail.com, tel.: 054 7882191. Zodp. red.: Mgr.
Kamil Beňko. Zostavila: Bc. Ľudmila Priputníková, Nadežda Mičáková**